

مقایسه مهارت مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت دانش آموزان با عملکرد تحصیلی بالا و پایین

کریم سواری^۱

علی نوری^۲

تاریخ پذیرش: ۹۳/۲/۲۲

تاریخ وصول: ۹۲/۴/۴

چکیده

پژوهش حاضر به منظور مقایسه مهارت مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت دانش آموزان با عملکرد تحصیلی بالا و پایین اجراء گردید. دانش آموزان دختر و پسر پایه سوم متوسطه شهر آبدانان جامعه آماری را تشکیل داده اند که از بین آنان ۱۷۵ نفر به صورت نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب گردیدند. برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه مدیریت زمان ترومن و هارتلی (۱۹۹۶)، انگیزه پیشرفت هرمانز (۱۹۷۰) و معدل تحصیلی سال قبل استفاده شد. نتایج نشان داد بین دانش آموزان با عملکرد تحصیلی بالا و پایین از لحاظ مهارت مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت تفاوت آماری معناداری وجود دارد.

واژگان کلیدی: مهارت مدیریت زمان، انگیزه پیشرفت، دانش آموزان با عملکرد تحصیلی بالا

و پایین

مقدمه

یادگیری^۳ یکی از بحث های جدی محافل علمی است که معمولاً به « فرایند ایجاد تغییر نسبتاً پایدار در رفتار یا توان رفتاری که حاصل تجربه است گفته می شود و نمی توان آن را به حالتهای موقتی بدن مانند آنچه بر اثر بیماری، خستگی یا داروها پدید می آید نسبت داد» (به

K_Sevari@pnu.ac.ir

۱. استادیار دانشگاه پیام نور اهواز (نویسنده مسئول)

۲. کارشناس ارشد علوم تربیتی دانشگاه پیام نور اهواز

alinoori5451@yahoo.com

نقل از سیف ۱۳۷۹، ص ۳۱). از آنجایی که بیشترین فعالیت‌های آموزشی در کلاس و توسط معلم صورت می‌گیرد لذا شکل دادن به هر عمل در کلاس، مستلزم وجود روش‌های ویژه آن عمل است. یکی از این روش‌ها، انگیزه است، چرا که از یک سو بدون داشتن اطلاعاتی در مورد آن، آموزش اثربخش میسر نخواهد بود و از سوی دیگر نقش آن در رشد فراگیران اگر مؤثرتر از آموزش و تدریس نباشد، کمتر از آن نخواهد بود. چرا که آموزش و تدریس در پرتو بهره‌گیری درست از انگیزه دانش‌آموزان و تلاش برای برانگیختن آن میسر خواهد بود. میل و رغبت شاگردان به آموختن یکی از انگیزه‌های مؤثر بر یادگیری است. در این باره شعبانی (۱۳۸۰) می‌نویسد «برای ایجاد علاقه، لازم نیست که موضوعات درسی را به طور تصنعی جالب نشان دهیم، همین که مطالب و مفاهیم درسی بر اساس نیاز شاگردان تنظیم شده باشد و مسائل اساسی و واقعی آنان را مطرح سازد و به آنان در برخورد با محیط کمک کند، رغبت و علاقه آنان برانگیخته خواهد شد». مطالعات انجام شده (جانسون^۱؛ سندرا^۲؛ بروسارد و گاریسون^۳؛ سکالویک^۴؛ سکالویک و سکالویک^۵؛ عابدی (۱۳۸۶) نشان داد که بین انگیزه پیشرفت و عملکرد تحصیلی ارتباط وجود دارد. در مطالعه دیگری امیرافشاری (۱۳۷۸) و محمدامینی (۱۳۸۶) نشان دادند که راهبردهای یادگیری خودتنظیمی و انگیزه پیشرفت تحصیلی با عملکرد و پیشرفت تحصیلی ریاضی دانش‌آموزان رابطه معناداری دارند.

زمان^۵ و چگونگی مهار آن یکی دیگر از عوامل مؤثر در یادگیری است. این بحث که چگونه می‌توان زمان را مدیریت کرد به دهه ۵۰ و ۶۰ بر می‌گردد بطوریکه پیرامون آن بحث‌های زیادی توسط صاحب‌نظران صورت گرفت (لاکین^۶ ۱۹۷۳) و آن را شامل فنونی می‌دانند

-
1. Johnson
 2. Sandra
 3. Broussard & Garrison
 ۴. Skaalvik & Skaalvik
 5. time
 ۶. Lakein

که برای تعیین اهداف کوتاه مدت، چگونگی تبدیل این اهداف به وظایف و فعالیتها، چگونگی برنامه ریزی و الویت بندی کارهای روزانه و چگونگی جلوگیری از وقفه کاری به کار می رود (به نقل از کلاسنز^۱، ۲۰۰۴). زمان برای پیشبرد اهداف و تحقق آرزوهای انسان منبعی راهبردی قلمداد می شود. مک کینز اولین کسی بود که مفهوم برنامه آموزش مدیریت زمان^۲ را ارایه نمود و معتقد است که آموزش این مهارت ها با دادن بینش مناسب در مورد فعالیت های وقت گیر، تغییر میزان صرف وقت و الویت بندی، اثرات مثبتی بر رفتارهای مدیریت زمان دارد (کلاسنز، ارد، روت و رو^۳، ۲۰۰۷).

بررسی رفتار افراد موفق و اثربخش نشان می دهد که عامل زمان در نزد آنان نقش و اهمیت بی بدیلی داشته است؛ تا جایی که قبل از آغاز هر کاری عامل زمان را در کانون توجه خود قرار می دهند و با حذف فعالیت های بی ثمر و نامربوط درصدد مدیریت زمان برمی آیند. در این رابطه میکن، شاهانی، دیبوی و فیلیپس^۴ (۱۹۹۰) معتقدند که از نظر مدیریت زمان بین انسانها تفاوت وجود دارد بطوریکه برخی از آنها به دقت وقتشان را برنامه ریزی کرده و از تکنیک های مختلف مدیریت زمان استفاده کرده اما بعضی چنین نیستند. کمپبل و سونسون^۵ (۱۹۹۲) معتقدند که راهبردهای موثر مدیریت زمان بر افزایش عملکرد تحصیلی تاثیر دارد. مطالعه تاپمن، کلاینج، پلاگک و ماست^۶ (۱۹۹۲) نشان داد که مدیریت صحیح زمان، راهبردهای پیشرفته مطالعه، شایستگی بهتر در امتحانات و شایستگی در کارهای درسی نیز از عوامل موثر بر عملکرد تحصیلی است. مطالعات بریتون و تسر^۷ (۱۹۹۱)، زیمرمن، گرینبرگ و وینستین^۸ (۱۹۹۴) نیز نشان داد که آموزش مدیریت زمان و برنامه ریزی زمان به دانشجویان کمک می کند که زمان مطالعه را بهتر تنظیم کنند و عملکرد تحصیلی آنان افزایش پیدا کند. در بررسی دیگری جهان

۱. Claessens

2. time management

3. Claessens ,Eerde, Rutte & Roe

4. Macan , Shahani, Dipboye, & Philips

5. Kampbel & Severson

6. Topman, Klienj ,Ploeg & Masset

7. Briton & Tesser

8. Zimmerman, Greenberg & Weinstein

سیر (۱۳۸۵) نشان داد که برنامه‌ریزی کوتاه‌مدت و نگرش به زمان با پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه معناداری دارد. از نظر لومیس^۱ (۲۰۰۰) مدیریت زمان فاکتور مهم خود تنظیمی است که با پیشرفت یادگیری ارتباط بالایی دارد. بررسی لینگ، هفرنان و مانسر^۲ (۲۰۰۳) فرایزر، یانگستروم و گلاتینگ^۳ (۲۰۰۷) و نافتل و راینسون^۴ (۲۰۰۷) نیز نشان می‌دهد که سازمان‌دهی زمان و رفتارهای مدیریت زمان به طور معناداری با عملکرد تحصیلی در ارتباط است.

اینکه چگونه می‌توان زمان را مدیریت کرد به عوامل زیادی وابسته است. در همین راستا یکی از مشکلات عملی که برخی از دانش‌آموزان و حتی دانشجویان در دوران تحصیل با آن مواجه می‌شوند به مدیریت زمان مربوط می‌شود. زیرا آنها معمولاً در دوران دبیرستان به وسیله والدین و یا معلمان خود مدیریت می‌شدند بنابراین بهتر است که آنها با روش‌های برنامه‌ریزی و زمان آشنا شوند (ایکسیاهوا^۵ ۲۰۰۷). در همین رابطه عیسی و ارسوی^۶ (۲۰۰۵) معتقدند که اولاً مدیریت زمان یک نیاز است، دوماً یک هدف خوب به شمار می‌رود و سوماً بایستی آموزش داده شود. ایزاوا^۷ (۲۰۰۲) نیز معتقد است که در یادگیری مطالب درسی، مهارت تسلط بر وقت از امور اساسی است. سانسگیری، کواتر، دوتا و بوسل^۸ (۲۰۰۴) طی یک مطالعه با عنوان پیش بین‌کننده‌های عملکرد تحصیلی که روی ۲۴۴ دانشجو انجام دادند به این نتیجه رسیدند که شایستگی تحصیلی، مدیریت زمان و راهبرهای مطالعه بر پیشرفت تحصیلی تاثیرگذاراند و بین دانشجویان مورد مطالعه از لحاظ این متغیرها و عملکرد تحصیلی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. وان^۹ (۲۰۰۹) طی مطالعه‌ای نشان داد آزمودنی‌هایی که برای وصول

1. Loomis
2. Ling, Heffernan, & Muncer
3. Frazier, Youngstrom, & Glutting
۴. Noftel & Robinson
۵. Xiao-hua
6. Kisa & Erosy
7. Izawa
۸. Sansgiry, Kawatkar, Dutta & Bhosle
9. Kwan

به اهداف خود به صورت گروهی و در هفته یک بار به تنظیم زمان پرداختند توانستند به نحو مطلوبی افکار، مدیریت زمان، عادت‌های مطالعه و راهبردهای خود را رشد و توسعه دهند. نتایج مطالعه تریوجن و ایسکن^۱ (۲۰۰۹) نشان داد که مهارت‌های مدیریت زمان دانشجویان در سطح متوسط بوده و ۳/۸ درصد عملکرد تحصیلی آنان توسط مهارت‌ها و نگرش به مدیریت زمان تبیین می‌شود. لازم به ذکر است که فرهنگ به عنوان یک متغیر عمده نیز در مدیریت زمان تاثیرگذار است. از آنجایی که افراد در فرهنگ‌های مختلفی بشری زندگی می‌کنند و از آن فرهنگ‌ها الگو می‌پذیرند لذا بسیاری از رفتارهای آنان را می‌توان به آن فرهنگ و سبک زندگی نسبت داد. از طرفی برخی از انسان‌ها در انجام کارها سخت‌کوش‌اند اما برخی اینطوری نیستند. به عبارتی آنها برای رسیدن به اهداف خود دست از تلاش بر نمی‌دارند و تا آخرین لحظه به تلاش خود ادامه می‌دهند و از مدیریت زمان بهتری برخوردارند. اینکه فرهنگ در مدیریت زمان تاثیرگذار می‌باشد تاکنون مورد بررسی قرار گرفته است. در این خصوص تحقیق لین^۲ (۲۰۰۲) نیز نشان داد که از لحاظ اطلاعات و مدیریت زمان بین مهندسان ژاپنی و آمریکایی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. با استناد به این مقدمه هدف از تحقیق جاری این بود که مهارت مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت دانش‌آموزان دختر و پسر سال سوم متوسطه شهر آبدانان دارای عملکرد تحصیلی بالا و پایین مورد مقایسه قرار گیرد.

فرضیه‌های تحقیق

در تحقیق جاری فرضیه‌های زیر به محک آزمایش قرار گرفت.

بین دانش‌آموزان با عملکرد تحصیلی بالا و پایین از لحاظ مهارت مدیریت زمان تفاوت آماری معنی‌داری وجود دارد.

بین دانش‌آموزان با عملکرد تحصیلی بالا و پایین از لحاظ انگیزه پیشرفت تفاوت آماری معنی‌داری وجود دارد.

۱. Tatriogen & .Isan

۲. Lynn

ابزار جمع‌آوری اطلاعات

برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های زیر استفاده شد.

مهارت مدیریت زمان. به منظور اندازه‌گیری مدیریت زمان از پرسشنامه رفتار مدیریت زمان ترومن و هارتلی^۱ (۱۹۹۶) استفاده شد. این ابزار از چهارده سؤال و دو عامل به نام برنامه‌ریزی کوتاه مدت (مرکب از ۵ سؤال) و اطمینان به برنامه‌ریزی بلندمدت (مرکب از ۹ سؤال) تشکیل شده است که توسط سواری (۱۳۸۷) به زبان فارسی ترجمه و بر روی دانشجویان دانشگاه پیام نور اهواز اجراء و آلفای کرونباخ آن را ۰/۷۲. به دست آورد. سواری، بشلیده و شهینی ییلاق (۱۳۸۸) طی تحقیقی روایی این پرسشنامه را از طریق همبستگی با پرسشنامه اهمالکاری تحصیلی محاسبه و مقدار آن ۰/۵۲۳- محاسبه کردند که در سطح ۰/۰۰۱/۰ معنی دار است. ترومن و هارتلی (۱۹۹۶) آلفای کرونباخ آن را ۰/۷۹. به دست آوردند. شیوه نمره‌گذاری آن به صورت مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت همیشه (۵) غالباً (۴) بعضی اوقات (۳) بندرت (۲) و هرگز (۱) صورت می‌گیرد.

انگیزه پیشرفت. در این تحقیق برای اندازه‌گیری انگیزش پیشرفت از پرسشنامه انگیزش پیشرفت تحصیلی هرمانز^۲ (۱۹۷۰) که توسط شکرکن و دیگران ۱۳۸۱ ترجمه و تعیین روایی و پایایی است) استفاده گردید. هرمانز (۱۹۷۰) برای تدوین پرسشنامه ابتدا ۹۱ ماده را مد نظر قرار داد سپس با پژوهشی که روی نمونه‌ای از دانشجویان سال اول رشته‌های روان‌شناسی، حقوق، ریاضی و زیست‌شناسی انجام داد تعداد ماده‌ها را به ۳۵ ماده تقلیل داد. در پژوهش مذکور ضریب پایایی آزمون ۰/۸۶. گزارش شده است. با استفاده از اعتبار یابی افراقی همبستگی بین این آزمون و آزمون اضطراب ۰/۰۰۱. بدست آمد. هرمانز (۱۹۷۰) به نقل از شکرکن و دیگران (۱۳۸۱) با انجام پژوهش‌های دیگری تعداد ماده‌ها را از ۳۵ به ۲۵ تقلیل داد. وی برای تعیین اعتبار آزمون از روش اعتبار یابی سازه استفاده کرد که شاخص اعتبار مورد استفاده شامل نمره

1. Truman & Hartely

2. Hermens

های استعداد و آزمون^۱ PMT بود. همبستگی های بدست آمده با این روش در سطح ۰/۰۵. معنی دار بود. فرم نهایی این پرسشنامه دارای ۲۹ ماده است که به صورت جملات نیمه تمام می باشند و گزینه های ارائه شده برای هر ماده بین ۴ تا ۶ گزینه متغیر است. نمره بالا در این پرسشنامه نشان دهنده انگیزه پیشرفت بالاست. در پژوهشی شکرکن و دیگران (۱۳۸۱) برای تعیین روایی آن ضریب همبستگی بین آزمون انگیزه پیشرفت و آزمون پیشرفت گیزی برای دختران ۲۳/۰. و برای پسران ۰۱/۰. و برای کل آزمودنی ها ۱۶/۰. را محاسبه و ضریب پایایی آن را ۷۲/۰. برآورد کردند.

عملکرد تحصیلی. معدل تحصیلی سال دوم دانش آموزان مورد مطالعه به عنوان عملکرد تحصیلی آنان در نظر گرفته شد. از طرفی برای تعیین عملکرد تحصیلی بالا و پایین دانش آموزان از میانگین کل نمرات بعلاوه - منهای دو انحراف معیار استفاده شد.

جامعه آماری و روش نمونه گیری

دانش آموز دختر و پسر پایه سوم دوره متوسطه شهرآبدانان (سال تحصیلی ۸۹-۱۳۹۰) جامعه آماری این پژوهش را تشکیل داده اند. بنابراین اداره آموزش و پرورش شهرستان آبدانان تعداد کل دانش آموزان پایه سوم آن شهر ۳۱۵ نفر (سه دبیرستان پسرانه و دو دبیرستان دخترانه) بودند که در سه رشته ریاضی فیزیک ، علوم تجربی و علوم انسانی مشغول تحصیل بودند. برای انتخاب نمونه مناسب تحقیق از جدول کرجسی و مورگان^۲ (۱۹۷۰) استفاده شد که بر اساس آن جدول، ۱۷۵ نفر از آنان به صورت نمونه گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. لازم به ذکر است شهرستان آبدانان یکی از شهرستانهای استان ایلام در غرب ایران است و مرکز این شهرستان شهر آبدانان است. این شهرستان در جنوب شرقی استان قرار گرفته و ساکنان آن به زبان لری و بختیاری تکلم می کنند. توضیحات دقیق نمونه آماری به تفکیک جنس در جدول ۱ آمده است.

1. Prestatie Motivate Test

۲. Krejcie & Morgan

جدول ۱. توزیع آزمودنی‌ها بر حسب جنسیت

جنسیت	گروه					
	دانش آموزان با عملکرد تحصیلی پایین			دانش آموزان با عملکرد تحصیلی بالا		
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
پسر	۵۰	۵/۷۲	۲۹	۴/۲۷	۷۹	۱/۴۵
دختر	۱۹	۵/۲۷	۷۷	۶/۷۲	۹۶	۹/۵۴
کل	۶۹	۱۰۰	۱۰۶	۱۰۰	۱۷۵	۱۰۰

همان طوری که در جدول ۱ ملاحظه می‌شود، آزمودنی‌های پسر و دختر با ۷۲/۵ و ۵/۲۷ درصد (دانش آموزان دارای عملکرد تحصیلی پایین) و آزمودنی‌های پسر و دختر به ترتیب با ۲۷/۴ و ۶/۷۲ درصد (دانش آموزان دارای عملکرد تحصیلی بالا) به ترتیب بیشترین و کمترین درصد را به خود اختصاص داده‌اند.

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی مربوط به نمرات مهارت مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت دانش آموزان در جدول ۲ و یافته‌های مربوط به فرضیه‌های تحقیق در جداول ۳ و ۴ ارائه شده است.

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار نمرات مهارت مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت آزمودنی‌ها

متغیر	گروه	\bar{X}	S^2	S	$\frac{S}{\bar{X}}$	$\frac{S}{\bar{X}}$
مدیریت زمان	دانش آموزان با عملکرد تحصیلی پایین	۸۴/۴۱	۲۰/۹	۴/۵	۱۷	۵۷
	دانش آموزان با عملکرد تحصیلی بالا	۲۴/۴۶	۷۴/۷	۸/۶	۲۸	۶۳
انگیزه پیشرفت	دانش آموزان با عملکرد تحصیلی پایین	۱۴/۸۵	۱۵/۸	۳/۹	۵۴	۹۸
	دانش آموزان با عملکرد تحصیلی بالا	۹۱/۸۸	۳۲/۹	۵/۷	۶۱	۱۰۶

همانطوری که در جدول ۲ مشاهده می‌شود میانگین (و انحراف معیار) نمرات مهارت مدیریت زمان دانش آموزان با عملکرد تحصیلی پایین و بالا به ترتیب ۸۴/۴۱ (۲۰/۹) و ۲۴/۴۶

(۷۴/۷) است. مندرجات جدول ۲ نیز نشان می دهد که میانگین (و انحراف معیار) نمرات انگیزه پیشرفت دانش آموزان با عملکرد تحصیلی پایین و بالا به ترتیب (۱۴/۸۵) و (۱۵/۸) می باشد. (۳۲/۹)

جدول ۳. مقایسه میانگین نمرات مدیریت زمان دانش آموزان با عملکرد تحصیلی بالا و پایین

متغیر	گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	درجه آزادی	t	سطح معنی داری
مدیریت زمان	دانش آموزان با عملکرد تحصیلی بالا	۶۹	۴۶/۲۴	۲۰/۹	۱۷۳	-۴۰/۳	۰۰۱/۰
	دانش آموزان با عملکرد تحصیلی پایین	۱۰۶	۸۴/۴۱	۷۴/۷			

همان طوری که در جدول ۳ ملاحظه می شود بین دانش آموزان با عملکرد تحصیلی بالا و پایین از لحاظ مهارت مدیریت زمان تفاوت آماری معنی داری وجود دارد ($p < ۰/۰۰۱$ و $p < ۳/۴۰$ - $T =$). بنابراین با استناد به این تحلیل فرضیه اول تحقیق تأیید می گردد.

جدول ۴. مقایسه میانگین نمرات انگیزه پیشرفت دانش آموزان با عملکرد تحصیلی بالا و پایین

متغیر	گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	درجه آزادی	T	سطح معنی داری P
انگیزه پیشرفت	دانش آموزان با عملکرد تحصیلی بالا	۶۹	۸۸/۹	۱۵/۸	۱۷۳	-۷۳/۲	۰۰۷/۰
	دانش آموزان با عملکرد تحصیلی پایین	۱۰۶	۱۴/۸۵	۳۲/۹			

مندرجات جدول ۴ نشان می دهد بین دانش آموزان با عملکرد تحصیلی بالا و پایین از لحاظ انگیزه پیشرفت تفاوت آماری معنی داری وجود دارد ($p < ۰/۰۰۷$ و $T = -۲/۷۳$). بنابراین با استناد به این تحلیل فرضیه دوم تحقیق نیز تأیید می گردد.

بحث و نتیجه‌گیری

همانطوریکه قبلاً نیز اشاره شد هدف از پژوهش حاضر مقایسه مهارت مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت دانش‌آموزان دختر و پسر با عملکرد تحصیلی بالا و پائین پایه سوم متوسطه شهر آبدانان بود. یافته‌ها نشان داد که بین دانش‌آموزان با عملکرد تحصیلی بالا و پایین از لحاظ مهارت مدیریت زمان تفاوت معنی‌داری وجود دارد. نتایج این تحقیق با یافته میکن، شاهانی، دیپوی (۱۹۹۰)، بریتون و تسر (۱۹۹۱)، کمپیل و سونسون (۱۹۹۲)، تاپمن، کلجین و پلاگ (۱۹۹۴)، زیمرمن، گرینبرگ و وینستین (۱۹۹۴)، سانسگری، کوثر، دوتا و بوسل (۲۰۰۴)، فرایزر، یانگستروم و گلاتینگ (۲۰۰۷)، نافتل و رابینسون (۲۰۰۷)، وان (۲۰۰۹) تریوجن و ایسکن (۲۰۰۹) و جهان سیر (۱۳۸۵) همخوانی دارد. در تبیین این یافته بایستی گفت که دانش‌آموزان باید بیاموزند که چگونه مطالب درسی را در مدت زمانی نسبتاً معین فراگیرند و با استفاده از روش‌های مدیریت زمان، بینش خود را در مورد نحوه استفاده از زمان بیشتر کنند و تخمین دقیق‌تری از مدت زمان لازم جهت انجام کارهایشان به دست آورند. در این خصوص ایزوا (۲۰۰۲) معتقد است که در یادگیری مطالب درسی، مهارت تسلط بر وقت از امور اساسی است. بدیهی است که زمان برای پیشبرد اهداف و تحقق آرزوهای انسان منبعی راهبردی قلمداد می‌شود. بررسی رفتار افراد موفق و اثربخش نشان می‌دهد که عامل زمان در نزد آنان نقش و اهمیت بی‌بدیلی داشته است؛ تا جایی که قبل از آغاز هر کاری عامل زمان را در کانون توجه خود قرار می‌دهند و با حذف فعالیت‌های بی‌ثمر و نامربوط در صدد مدیریت زمان برمی‌آیند. انسان‌ها در مورد چگونگی مدیریت زمان باهم تفاوت دارند بطوریکه برخی از آنها به دقت وقتشان را برنامه‌ریزی می‌کنند و از تکنیک‌های مختلف مدیریت زمان مانند لیست کردن کارها استفاده می‌کنند اما بعضی اینطور نیستند (میکن، شاهانی، دیپوی و فیلیس ۱۹۹۰).

طبیعی است که زمان ارزش زیادی دارد و افراد واحدهای مختلف یک سازمان مسئولیت زیادی در قبال استفاده صحیح از آن دارند. بیشتر افراد به فرصت‌هایی که در هر روز از آنها به هدر می‌رود توجهی ندارند. محاسبه اینکه زمان چقدر ارزش دارد و چه مقدار از آن بطور مؤثر

مورد استفاده قرار نمی‌گیرد، یک کار بسیار ضروری است. از آنجاییکه نتایج برخی از مطالعات نشان می‌دهد که اغلب دانش‌آموزان در طول تحصیلات خود برنامه مدونی برای زمان خود ندارند بنابراین لازم است که اهمیت زمان را با تأکید بیشتر به آنان آموزش داده شود تا مهارت استفاده از آن در آنها نهادینه شود. در این زمینه عیسی و ارسوی (۲۰۰۵) معتقدند که اولاً مدیریت زمان یک نیاز است، دوماً یک هدف خوب به شمار می‌رود و سوماً بایستی آموزش داده شود. زیرا کسی که برای زمان خود و نحوه استفاده از آن برنامه‌ریزی نداشته باشد انگیزه بسیار کمی برای تحصیل دارد. زیرا زمان با ارزش‌ترین سرمایه است و باید از آن برای رسیدن به موفقیت حداکثر استفاده را داشته باشیم. نتایج برخی از مطالعات (لینگ، هفرنان و مانسر ۲۰۰۳) نشان داد که ضعف مدیریت زمان در کاهش عملکرد تحصیلی موثر است لذا با استناد به این یافته می‌توان اذعان کرد یکی از مهمترین عواملی که دانش‌آموزان و دانشجویان را به رعایت رفتارهای مربوط به مدیریت زمان مطالعه خود ترغیب می‌کند، فراهم ساختن شرایط لازم برای ترغیب آنها به مطالعه بیشتر بر اساس جدول زمانی است. بنابراین لازم است چگونگی استفاده مناسب و به موقع از زمان را به آنان آموزش داد.

از دیگر یافته‌های تحقیق جاری این بود که بین انگیزه پیشرفت دانش‌آموزان با عملکرد تحصیلی بالا و پایین تفاوت معنی‌داری وجود دارد. نتایج این تحقیق با مطالعات امیرافشاری (۱۳۷۸)، عابدی (۱۳۸۵) و محمدامینی (۱۳۸۶) همخوانی دارد. زیرا این محققان در مطالعه خود به تفاوت معنی‌داری بین دانش‌آموزان با عملکرد تحصیلی بالا و پایین در بعضی از مؤلفه‌های مربوط به انگیزه پیشرفت اشاره کرده‌اند. در تبیین این یافته بایستی گفت که شایسته است به معلمان و مربیان تعلیم و تربیت سفارش شود تا با فراهم آوردن شرایط مناسب برای رشد انگیزه پیشرفت تحصیلی به دانشجویان و دانش‌آموزان فرصت بیشتری برای یادگیری داده شود. به عبارتی انگیزش مهمترین عامل و نیروی محرک فعالیت‌های انسان و عامل جهت‌دهنده آنهاست. می‌توان اهمیت انگیزش را در یادگیری اینگونه بیان داشت که اگر دانش‌آموز و دانشجو نسبت به دروس بی‌علاقه باشد و یا از سطح پایین انگیزش برخوردار باشد به توضیحات و درس معلم و استاد توجه نمی‌کند، تکالیف خود را با جدیت انجام نمی‌دهد و در دروس خود پیشرفت چندانی بدست نمی‌آورد. بالعکس اگر

دانش‌آموزان و دانشجویان به مطالب درسی علاقه‌مند باشند یا دارای سطح بالایی از انگیزش باشند، هم به توضیحات معلم و استاد با دقت گوش داده و تکالیف درسی خود را با جدیت انجام خواهند داد و هم به دنبال کسب و جمع‌آوری اطلاعات بیشتر در زمینه مطالب درسی خواهند رفت و متعاقب آن پیشرفت خواهند کرد (سیف، ۱۳۷۹). افرادی که نیاز به کسب موفقیت در آنها شدید باشد عملکرد بهتری دارند و ما می‌توانیم افراد را آموزش دهیم تا آنها به اشخاصی تبدیل شوند که نیاز به کسب موفقیت در آنها شدید باشد و از این طریق می‌توانیم عملکرد تحصیلی آنها را بهبود ببخشیم (مک کلند^۱، ۱۹۹۷).

بطور کلی دانش‌آموزانی که انگیزه تحصیلی بالایی دارند، فعالیت‌های تحصیلی بیشتری را می‌پذیرند، تکالیف بیشتری را انجام می‌دهند و در نتیجه موفقیت بیشتری کسب می‌کنند (کاشمن، سایبر و هارلو^۲، ۲۰۰۰). یکی دیگر از نیازهایی که پژوهش‌های زیادی را به خود اختصاص داده نیاز به پیشرفت یا انگیزه پیشرفت است. انگیزه پیشرفت را به صورت یک میل یا علاقه به موفقیت کلی یا موفقیت در یک زمینه فعالیت خاص تعریف کرده‌اند (مک کلند، اتکینسون، کلارک و لاول^۳، ۱۹۵۸). پژوهش‌های انجام شده در این زمینه نشان داده‌اند که افراد از لحاظ این نیاز با هم تفاوت دارند (باگیانو، مین و کاتز^۴، ۱۹۹۱). بعضی افراد دارای سطح بالایی هستند و در رقابت با دیگران برای کسب موفقیت به سختی می‌کوشند، بعضی دیگر انگیزه چندانی به پیشرفت ندارند و از ترس شکست آماده ریسک برای موفقیت نیستند. در این رابطه هلر، آلبرت، کیکمایر و کرتز^۵ (۲۰۰۶) طی مطالعه‌ای نشان دادند که افرادی که در شغل‌های پر رقابت موفق می‌شوند انگیزه پیشرفت بالایی دارند.

با استناد به این یافته و دیگر یافته‌های ذکر شده در مقدمه تحقیق، می‌توان این نتیجه ملموس را گرفت که دانش‌آموزان با عملکرد تحصیلی بالا نسبت به دانش‌آموزان با عملکرد

-
1. McClelland
 2. Kushman, Sieber & Harold
 3. McClelland, Atkinson, Clark, & Lowell
 4. Boggiano, Main, & Katz
 5. Heler, Albert, Kickmeier & Kertz

تحصیلی پایین از لحاظ مهارت مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت قوی ترند. لذا تحقیق جاری پیشنهاد می‌دهد که برای شناسایی دانش‌آموزان با عملکرد تحصیلی پایین، تحقیقات وسیع‌تری در سطح کشور انجام شود و برای بالابردن انگیزه پیشرفت و مهارت مدیریت زمان در افراد شناسایی شده اقدام به جلسات آموزشی نمود.

منابع

- امیرافشاری، مهرداد. (۱۳۷۸). بررسی رابطه پیشرفت تحصیلی با انگیزش پیشرفت و منبع کنترل در دانش‌آموزان شاهد سال سوم راهنمایی شهر تهران در سال تحصیلی ۷۹-۷۸ پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات.
- جهان‌سیر، خسرو. (۱۳۸۵). تأثیر مدیریت زمان در پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه، فصلنامه علمی- پژوهشی دانش و پژوهش در علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان سال چهارم شماره ۱۶.
- سواری، کریم. (۱۳۸۷). رابطه اهمال کاری تحصیلی و مدیریت زمان در بین دانشجویان دانشگاه پیام نور مرکز اهواز. گزارش تحقیقاتی خاتمه یافته.
- سواری، کریم، بشلیده، کیومرث و شهینی بیلاق، منیجه. (۱۳۸۸). ارتباط مدیریت زمان و خود اثربخشی ادراک شده با اهمالکاری تحصیلی. فصلنامه روانشناسی تربیتی. شماره ۱۴.
- سیف، علی اکبر. (۱۳۷۹). روانشناسی پرورشی. تهران: نشر آگاه. چاپ سوم.
- شعبانی، حسن. (۱۳۸۰). مهارت‌های آموزشی و پرورشی. تهران: نشر سازمان مطالعه و تدوین کیت علوم انسانی دانشگاه‌ها.
- شکرکن، حسین و دیگران. (۱۳۸۱). بررسی رابطه ساده و چندگانه خلاقیت، انگیزه پیشرفت و عزت نفس با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز. مجله علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه شهید چمران، دوره سوم، سال نهم، شماره های ۳ و ۴.

عابدی، احمد. (۱۳۸۶). «بررسی رابطه بین راهبردهای یادگیری خود-تنظیم و انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر اصفهان با عملکرد تحصیلی آنان در درس ریاضی» فصلنامه علمی-پژوهشی روان‌شناسی دانشگاه تبریز، سال اول شماره ۱.

محمد امینی، زرار. (۱۳۸۶). رابطه راهبردهای یادگیری خود-تنظیمی و باورهای انگیزشی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دبیرستان‌های اشنویه. اندیشه‌های نوین تربیتی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه الزهراء. دوره ۴ شماره ۴.

- Boggiano, A. Main, D, & Katz, P. (1991). Mastery motivation in boys and girls: The role of intrinsic versus extrinsic motivation. *Sex Roles*, 25(9/10), 511-520.
- Britton.B., & Tesser.A.(1991) . Effects and time management practices on college grades. *Journal of educational psychology*.83.405-410.
- Broussard, S. & Garrison, M. (2004).The relationship between classroom motivation and academic achievement in elementary school-aged children. *Family Consumer Science Research Journal*, 33(2), 106-120.
- Campbell, R, & Svenson, L. (1992). Perceived level of stress among university undergraduate students in Edmonton, Canada. *Perceptual and Motor Skills*, 75(2), 552- 554.
- ClaessensJ, Eerde, W, Rutte C, & Roe R.(2007). A review of the time management Literature. *Personal Review.*; 36(2): 225-76.
- Claessens, B. (2004.). Perceived control of time: time management and personal effectiveness at work. Eindhoven: Technische Universiteit Eindhoven.
- Frazier, T, Youngstrom, E, & Glutting, J. (2007). ADHD and achievement: Meta-analysis of the child, adolescent, and adult literatures and a concomitant study with college students. *Journal of Learning Disabilities*, 40, 49-65.
- Heler ,J, Albert , D , Kickmeier , M & Kertz ,M. (2006). Achievement motivation , performance structure & adaptive hybertext learning. Amsterdam : IOS : Press.
- Izawa,C.(2002).Total time & efficient time management.In search of optimal learning & rerntion via. *American Journal of Psychology* ,113,221-224.
- Johnson, J.(1996).Child Psychology. Wusen Press Limited. Calabar, Nigeria.
- Kisa,A & Erosy,K.(2005).The Need for Time management training is Universal.Hospital Topics . 83,1.
- Krejcie R, & Morgan D.(1970).Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement* ;30:607-610

- Kushman, J, Sieber, C. & Harold, K.(2000).This isn't the place for me: School dropout. In D. Capuzzi & D. Gross (Eds.), Youth at risk: A prevention resource 48 for counselors, teachers, and parents (3rd ed., pp. 471-507). Alexandria, VA: American Counseling Association.
- Kwan, A. (2009).Revisiting the time management issues of university students. Paper presented at the 34th International Conference on Improving University Learning and Teaching, Vancouver
- Lakein, A.(1973).How to Get Control of your Time and Life, Nal Penguin Inc., New York, NY.
- Ling, J., Hefferman, T, & Muncer, S. (2003). Higher education students' beliefs about the causes of examination failure: A network approach. Social Psychology of Education, 6(2), 159–170.
- Loomis, K.(2000).Learning styles and asynchronous learning: Comparing the LASSI model to class performance. Journal of Asynchronous Learning Networks, 4 (1), 23-31.
- Lynn,L.(2002).Cultural differences & the management of engineering in us-Japanese joint ventures . Technology management . 474-475.
- Macan,T.,Shahani,C.Dipboye,R & Philips,A.(1990).College students time management: correlations with academic performance and stress, Journal of Educational Psychology, 82. 760-8.
- McClelland,D.(1997).Research into achivment motivation and organizational Mobilization. journal on-line-human Motivation and organizational Mobilization.
- McClelland, D., Atkinson, J.Clark, R & Lowell, E. (1958). A scoring manual for the achievement motive. In J. W. Atkinson (Ed.), Motives in fantasy, action, and society (pp. 179-204). Princeton, NJ: D. Van Nostrand Company, Inc.
- Noftle,E, & Robinson,R.(2007). Personality predictors of academic outcomes: Big five correlates of GPA & SAT scores. Journal of Personality and Social Psychology, 93, 116-130.
- Sandra, D.(2002).Mathematics and science achievement:effects of motivation, interest and academic engagement. Journal of Educational Research. Available at: <http://www.findarticles.com> [Accessed 07/09/2006].
- Sansgiry , S, Kawatkar, A., Dutta , A & Bhosle , J.(2004).Predictors of Academic Performance at Two Universities: The Effects of Academic Progression. American Journal of Pharmaceutical Education; 68 (4) Article 103.
- Skaalvik, E., & Skaalvik, S.(2006).Self-concept and selfefficacy in Mathematics: Relation with Mathematics motivation and achievement. Proceedings of the International Conference on Learning Sciences,

- Bloomington, Indiana. Available at: <http://www.findarticles.com> [Accessed 07/09/2006]
- Skaalvik, S., & Skaalvik, E.(2004).Gender differences in Math and verbal self-concept, performance exceptions and motivation. *Sex Role: A Journal of Research*. Available at: <http://www.findarticles.com> [Accessed 07/09/2006]
- Tanrıöğen, A., & İşcan, S.(2009).Time management skills of Pamukkale University students and their effects on academic achievement. *Egitim Arastirmalari-Eurasian Journal of Educational Research*, 35, 93-108.
- Topman ,R, Kleijn W, & Ploeg H.(1994).Cognities, studiegewoonten en academische prestaties: de ontwikkeling van de studie management en academische resultaten test (SMART). *Ned Tijdschr Psychol.*;49:233-234.
- Trueman, M & Hartely,J.(1996).A comparison between the time management skills & academic performance of mature & traditional entry university students . *Journal of Higher Education* .32,2. 199-215.
- Xiao-hua,Y.(2007).Developing time-management skills in the foreign language classroom 4,.6 (Serial No.42) .
- Zimmerman,B.Greenberg,D.&Weinstein,C.(1994).Self-regulating academic study time: A strategy approach.In D.H.Schunk & B.J.Zimmerman (Eds.). *Self-regulation of learning and performance: Issues and educational applications*,181-202.